

Tryckerimuseer i Sverige

GRAMMUS

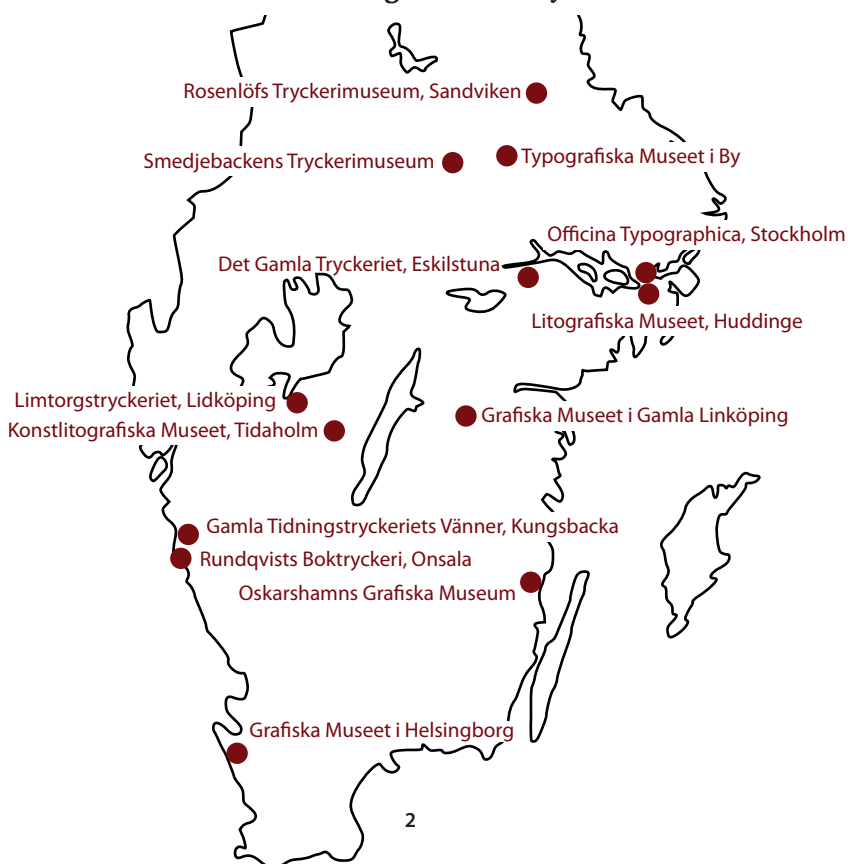
Sveriges Grafiska Museers
Samarbetsråd

Tryckerimuseer i Sverige

1483 trycktes den första boken i Sverige, 1818 den första litografin. Dessa trycktekniker har förändrat vår tillvaro i grunden – de är förutsättningen för det grafiska landskap och den värld av bilder vi lever i idag. Boktryckarkonsten gjorde det möjligt att sprida idéer och kunskap, litografin förvandlade en svartvit bildvärld till en värld i färg.

Under andra halvan av 1900-talet ersattes de traditionella metoderna med digital teknik och den grafiska branschen förändrades radikalt. Men det går fortfarande att få se och uppleva det gamla hantverket. På de museer som beskrivs i denna broschyr delar kunniga typografer och litografer med sig av sitt yrkeskunnande och har man tur kan man själv få prova på att sätta eller trycka.

Välkommen att besöka något av våra tryckerimuseer!

Rosenlöfs Tryckerimuseum

Kungsgården, Sandviken

Rosenlöfs Tryckerimuseum är helt unikt i sitt slag och har ingen motsvarighet i hela Europa, förmodligen inte i hela världen.

Museet är bevarat i sin helhet, alla maskiner och övrig utrustning är i samma skick som de var den 5:e juli 1974 då verksamheten lades ned, när de anställda tog sin väska, släckte lyset, låste och gick hem.

Vid Rosenlöfs får besökaren uppleva känslan av att gubbarna bara gjort kvällen, för att återkomma till jobbet dagen efter.

- Öppettider:** Se hemsidan eller ring för bokning
Adress: Korsikavägen 23, 812 93 Kungsgården
Entréavgift: 50 kr, barn under 17 år gratis
Telefon: 0290-376 18, 070-552 34 18
Hemsida: <https://rosenlofsvanner.se>
Facebook: www.facebook.com/rosenlofs
E-post: info@rosenlofsvanner.se

Typografiska Museet i By

Hede, södra Dalarna

Museet är grundat av boktryckare Nils Franzén efter en lång tid som typograf, ca 50–60 år. Museet startade Nisse i slutet av 1990-talet.

Nu är det Nisses son Thord Franzén som försöker att driva museet vidare med de gamla pressarna!

Öppettider: Efter överenskommelse

Adress: Buskavägen 19, 774 98 Horndal

Entréavgift: Frivilliga bidrag mottages

Telefon: 070-636 15 36

Facebook: www.facebook.com/typografiskaiby

E-post: typografiskaiby@gmail.com

Smedjebackens Tryckerimuseum

Smedjebacken

Smedjebackens Tryckerimuseum är ett grafiskt museum som är under uppbyggnad. Museet kommer att innehålla handsätter, tryckeri med digelpressar och cylinderpressar samt ett maskinsätter. I en separat avdelning kommer att visas maskiner från Maschinenfabrik Hogenforst i Leipzig, Tyskland. Den publika delen kommer att omfatta ca 200 kvm.

Öppettider: Museet har inga öppettider ännu
Adress: Nya Ågatan 11, Smedjebacken
Telefon: 0174-105 60

Det Gamla Tryckeriet

Eskilstuna

Vi är ett levande museum där vi visar hur man producerade böcker för över 100 år sedan. Här visas ett historiskt grafiskt handarbete med trä- och blytyper, boktryck i digel- och cylinderpressar med handkraft. Vi kan även visa hur man tillverkar papper och marmorerar papper. Vi skräddarsyr gruppbesök där du själv får pröva på att sätta och trycka. Kaffé finns att köpa i Café Regalen. Många unika små presenter tillverkade i tryckeriet finns i vår lilla butik.

Öppettider: Måndag–fredag 9–16, lördag 11–16. Övriga tider ring. Grupper enligt överenskommelse.

Adress: Fridhemsgatan 4, 633 58 Eskilstuna

Entréavgift: Fri entré

Telefon: 070-629 09 58

Hemsida: www.detgamlatryckeriet.nu

E-post: bo.niklasson@eskilstunamagasinet.se

Officina Typographica

Skansen, Stockholm

Officina Typographica visar ett tryckeri så som det hade kunnat se ut på 1840-talet. Här berättar skickliga boktryckare om arbetet med sättning och tryckning, arbetsförhållanden och de liberala tankeströmningarna vid tiden. I Boktryckeriet trycks och säljs även tidskrifter, kistebrev och kort. För barn finns möjligheten att själv få prova handpressen.

Officina Typographica finns i en 1700-talsbyggnad från Södermalm som flyttades till Skansens Stads kvarter 1932. Skansen är världens äldsta friluftsmuseum.

- Öppettider:** Skansen har öppet varje dag, året om.
Se hemsidan för boktryckeriets öppettider
- Adress:** Djurgårdsslätten 49–51, 115 21 Stockholm
- Entréavgift:** Låg-/högsäsong 160/220 kr, barn 4–15 år 70 kr
- Telefon:** 08-442 80 00
- Hemsida:** www.skansen.se
- Facebook:** www.facebook.com/skansen
- Instagram:** www.instagram.com/skansen
- E-post:** info@skansen.se

Litografiska Museet

Huddinge

Litografiska Museet är beläget vid Sundby gård i Huddinge i södra Storstockholm. Museet, invigt 2005, är skapat och drivs av den ideella föreningen Litografklubbens Arkiv, med stöd av Huddinge kommun.

På museet vill vi levandegöra litografien genom att visa dess utveckling från 1800-talet och framåt, hur denna teknik påverkade samhället och hur den används idag. Tekniken presenteras i vår aktiva verkstad med tryckpressar, en stor samling litografiska stenar etc. Museets omfattande samling av trycksaker är till stora delar tillgänglig digitalt. Vi visar konst- och andra utställningar samt håller kurser.

- Öppettider:** Tisdag–fredag samt söndag, 12–15
- Adress:** Sundby gårdsväg 6, 141 91 Huddinge
- Entréavgift:** Fri entré
- Telefon:** 08-746 90 91
- Hemsida:** www.litografiskamuseet.se
- Facebook:** www.facebook.com/litografiskamuseet
- Instagram:** www.instagram.com/litografiskamuseet
- E-post:** info@litografiskamuseet.se

Grafiska Museet

i Gamla Linköping

Grafiska Museet i Gamla Linköping är ett levande arbetslivsmuseum med ett tryckeri som det såg ut i mitten av 1900-talet. Vi arbetar med sättning och tryckning med blytyper och visar bokbinderi och handtillverkning av papper.

Maskinerna fungerar och används kontinuerligt. Allt arbete utförs ideellt av ett 30-tal medarbetare. Vi säljer trycksaker som framställs på museet, t ex vykort, böcker, servetter.

Öppettider: Tisdag–torsdag och lördag–söndag, 11-15
Utökade öppettider under sommaren

Adress: Rådmansgatan 3 ö g, 582 46 Linköping

Entréavgift: Fri entré

Telefon: 013-31 86 19

Hemsida: www.tryckerimuseum.se

Facebook: www.facebook.com/grafiskamuseetigamlalinkoping

E-post: grafiskamuseet@telia.com

Limtorgstryckeriet

Lidköping

Grunden i museet är en donation av Gustav Svenssons Accidenstryckeri. Tryckeriet startade i Grästorps 1878 och drevs fram till 1975 i sitt ursprungliga skick. Sista ägaren, Gustav Svensson, sålde tryckeriet 1975. Han ville dra sig tillbaka eftersom han var 86 år gammal. Tryckeriet räddades av en intresseförening och flyttades till kulturresevatet Limtorget i Lidköping. Idag förvaltar Vänermuseet denna samling genom några ideella krafter, som brukar och visar det, med komplettering av några modernare redskap och maskiner.

- Öppettider:** Öppet efter överenskommelse
Adress: Limtorget 12, Lidköping
Entréavgift: Enligt överenskommelse
Telefon: Bokning 0510-252 86, info 0510-77 00 95
Hemsida: www.vanermuseet.se
Facebook: www.facebook.com/vanermuseet
E-post: vanermuseet@lidkoping.se

Konstlitografiska Museet

Tidaholm

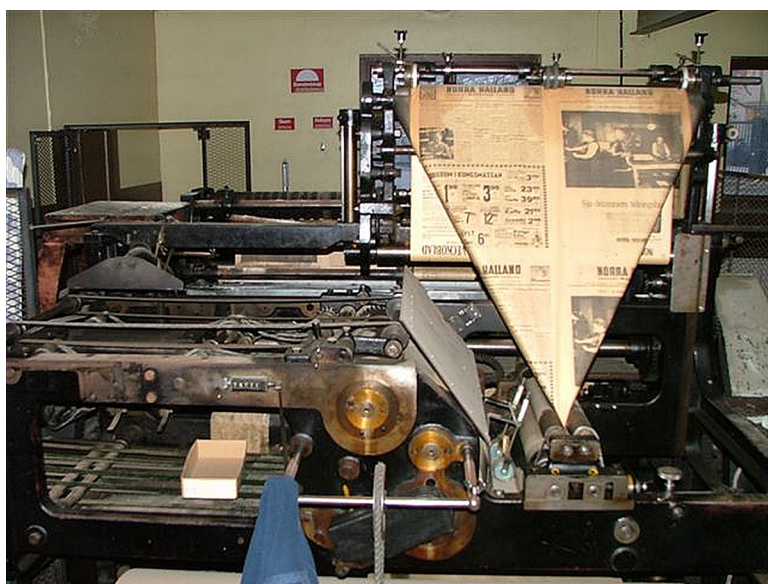

Uppe på Hellideberget, i utkanten av Tidaholms tätort, i anslutning till det som en gång var Henrik von Essens residens, hittar man det Konstlitografiska Museet som drivs av den ideella föreningen Litografiska Akademin. Tillsammans med lokala krafter i form av stödföreningen Litografins vänner, Tidaholms Kommun, Hellidens folkhögskola – som numera driver utbildning och kursverksamhet i tändsticksdirektörens slott – och Västra Götalands Region har Litografiska Akademin sedan 1995 drivit ett museum specifikt för litografisk bildkonst. Normalt ordnas fyra utställningar årligen, under vår och höst.

- Öppettider:** Vid utställning 11–16. Sommartid stängt.
Adress: Hellidens slott och konferens, 52294 Tidaholm
Entréavgift: Fri entré
Telefon: 0502-143 34, 073-906-02-50
Hemsida: www.lithonet.se
Facebook: www.facebook.com/litografiskaakademin
Instagram: www.instagram.com/lithographic_academy
E-post: litho@helliden.se

Gamla Tidningstryckeriets Vänner

Kungsbacka

1991 gick Sveriges sista blytryckeri för tidningar, Norra Halland, i graven, efter att ha startat 1921. Allt sedan dess har tryckeriet stått orubbat och gör så fortfarande. Det har i många år talats om att öppna ett museum, men än så länge har det inte blivit verklighet. Men det har ändå varit visningar och sådana hålls fortfarande när någon är intresserad.

I sätteriet finns tre Intertype sättmaskiner och två Ludlow rubrikmaskiner, i tryckeriet en Duplex flattrycksrotationspress. När verksamheten upphörde var man sju anställda. Tidningen utkom två dagar i veckan och hade åtta sidor.

1988 gjordes en film som dokumenterade Norra Hallands tryckeri, denna finns att se på Youtube.

Öppettider: Visas efter förfrågan per e-post

Adress: Kyrkogatan 2-4, Kungsbacka

E-post: benke.karlsson@gmail.com

Rundqvists Boktryckeri

Onsala

Vår verkstad och museum ligger längst in i butiken som heter Style By Mariedals, som från början varit en gammal lanthandel. I museet/verkstaden berättar vi om den gamla boktryckartekniken och visar hur enklare tryck görs. Detta gör vi utan kostnad alla dagar vi har öppet. Vill du trycka dina egna alster erbjuder vi workshops till en rimlig kostnad. En annorlunda och rolig upplevelse som inte kräver några förkunskaper.

Öppettider: Torsdag–fredag 14–18, lördag– söndag, 12–15
Övriga tider ring eller maila

Adress: Råövägen 4, 429 92 Onsala

Entréavgift: Fri entré

Telefon: 0761-87 77 42, 0707-88 11 13

Hemsida: www.rundqvist.se

Facebook: www.facebook.com/Rundqvists

Instagram: www.instagram.com/kreativtryck

E-post: info@rundqvist.se

Grafiska Museet

Oskarshamn

Oskarshamns Grafiska Museum bildades 2004 och drivs av en ideell förening. Museet gestaltar kuvert- och tryckindustrin i Oskarshamn under första hälften av 1900-talet. Det är utformat som ett accidenstryckeri från 1950-tal. Det finns handtryckspressar, stansmaskin för kuvert, Heidelbergvinge och sättmaskiner. Museet har även ett hyggligt utrustat bokbinderi, en gedigen dokumentsamling, ett bildarkiv från 1900–1980 samt ett mindre bibliotek med facklitteratur. Gutenbergs minne vårdas, för allt han har betytt för samhällets utveckling.

Öppettider: Andra tisdagen i varje månad, 14-16
Adress: Hantverksgatan 64, 572 57 Oskarshamn
Entréavgift: Fri entré
Telefon: 0491-184 28
Hemsida: www.oskarshamnsgrafiska.se
E-post: jean_vff@hotmail.com

Grafiska Museet

Helsingborg

Grafiska museet på Fredriksdals Museer och Trädgårdars område i Helsingborg är Nordens största grafiska museum. På ett levande vis visar vi ursprunget och rötterna till det överflöd av information som dagens generationer tar för givet. Vi använder den traditionella tekniken som användes innan digitaliseringen och datortekniken revolutionerade branchen. Vi har tagit tillvara på de gamla trotjänarna vi fått till skänks av våra sponsorer och sätter en ära i att vårda våra maskiner och att använda dem varje dag. Välkommen att besöka oss för att se, känna, lyssna och lukta på ett riktigt tryckeri.

- Öppettider:** Tisdag–fredag 11–16, helger under sommaren
Adress: Gisela Trapps väg 5, Helsingborg
Entréavgift: Entréavgift till området under säsong
Telefon: 042–10 45 24
Hemsida: www.grafiskamuseet.se
Facebook: www.facebook.com/grafiskamuseet
E-post: info@grafiskamuseet.se

GRAMUS

Sveriges Grafiska Museers
Samarbetsråd

GRAMUS är en ideell förening som bildades år 2000 i syfte att tillvarata de svenska grafiska museernas intressen och att på ett nationellt plan verka för att kunskapen om äldre grafisk tekniska kunna leva vidare.

Vi ordnar utbildningar och kompetensutveckling för personal på de grafiska museerna och har regelbundna medlemsträffar och arrangemang. Genom **GRAMUS** förmedlas utställningar, kunskaper, maskiner och reservdelar mellan de olika museerna.

Alla institutioner och privatpersoner som samlar äldre grafisk teknik och har en publik verksamhet är välkomna som medlemmar.

Vi är idag 13 museer, från Sandviken i norr till Helsingborg i söder.

Mer information finns på

www.gramus.se

Uppgifterna i denna broschyr är aktuella i juni 2022.

Kontakta respektive museum för uppdateringar.

Omslagsbild: Rosenlöfs Tryckerimuseum. Foto: Maria Methi

Grafisk form: Mats Larsson